

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 18 december 2024
ZAAKNUMMER 1636182
BEHANDELD DOOR Liesbeth Hersbach
TELEFOON (035) 629 2161
UW KENMERK
BIJLAGEN

BETREFT Beantwoording vragen Art. 41 van fractie Democraten
Hilversum inzake aanpak en communicatie
grondwaterstanden

Geachte raadsleden,

Op 20 november 2024 heeft de fractie Democraten Hilversum vragen (hieronder *cursief*) gesteld op basis van artikel 41 vragen het Reglement van Orde inzake aanpak van en communicatie over de grondwaterstanden. In deze brief worden deze vragen beantwoord.

Introductie hoge grondwaterstanden en grondwatertaak gemeente

Het grondwaterpeil is, door de vele regen die is gevallen vorige winter, enorm gestegen en hoger dan normaal. Regenwater zakt overal in Hilversum en op de hele Utrechtse Heuvelrug in de bodem. Als er meer regen valt dan er op dat moment via de bodem kan worden afgevoerd, stijgt het grondwaterpeil. Vanuit de grondwatertaak moet de gemeente onderzoeken of er sprake is van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand. De gemeente heeft o.a. een meetnet voor grondwaterpeil om hier een goede invulling aan te geven.

Als de ontwateringsdiepte in de openbare ruimte meer dan 70 cm is, heeft de gemeente geen taak om het grondwaterpeil te beïnvloeden. Een te hoge grondwaterstand voor de woonfunctie is als het grondwaterpeil minder dan die 70 cm onder de wegas staat. In deze specifieke situatie moet de gemeente de noodzaak en doelmatigheid van structurele maatregelen voor het grondwater in de openbare ruimte onderzoeken.

1. Op welke manier deelt u informatie over uw rol in deze met de inwoners? Kunt u specifiek toelichten welke kanalen worden gebruikt (zoals website, bijeenkomsten, nieuwsbrieven) en hoe de effectiviteit van deze communicatie wordt gemeten?

De gemeente zet verschillende middelen in om met bewoners te communiceren.

Op de grondwaterpagina op de gemeentewebsite wordt informatie gedeeld over o.a. de rol van de gemeente (www.hilversum.nl/bouwen-verbouwen/grondwater). Er wordt ook uitleg gegeven over grondwaterstanden, metingen van grondwaterstanden en wat bewoners zelf kunnen doen.

Er zijn twee bewonersavonden georganiseerd: op 19 september 2024 voor bewoners van de wijk Liebergen en op 19 november 2024 voor bewoners van Hilversum-Zuidoost. De aanwezigen ontvangen

het verslag en de presentatie. Er zijn gesprekken gevoerd met een aantal bewonersinitiatieven, beheerverenigingen en belangenorganisaties in deze gebieden.

Via de lokale pers heeft de gemeente het afgelopen jaar actief informatie gedeeld over hoge grondwaterstanden.

De 200 huishoudens van de twee avonden hebben naderhand een online enquête ontvangen. Hierop hebben 30 huishoudens gereageerd. Op de vraag op welke wijze men geïnformeerd wil worden de komende tijd kwam de mogelijkheid van mail er als eerste uit, direct gevolgd door nieuwsbrief en op kleine afstand een bewonersavond.

De mail zal als eerste worden verstuurd als opmaat naar een nieuwsbrief. De nieuwsbrief wordt verstuurd als er een aanleiding is, bijvoorbeeld bij verwachte hoge grondwaterstanden.

2. Op welke manier deelt u tips en oplossingsrichtingen met de inwoners?

Op de grondwaterpagina van de gemeentewebsite staan tips onder het kopje 'Wat kunt u zelf doen'.

Deze tips zijn ook gedeeld op de bewonersavonden, in gesprekken en in schriftelijke beantwoording naar aanleiding van meldingen en klachten. De komende tijd zal de webpagina verder aangevuld worden met informatie uit de bewonersavonden.

3. Op welke manier wijst u op collectieve oplossingen?

Collectieve oplossingen zijn onderdeel van gesprekken met collectieven/bewonersinitiatieven die zich hebben gemeld bij de gemeente n.a.v. overlast door de hoge grondwaterstanden. Deze oplossingsrichtingen staan niet op website genoemd, ze waren wel opgenomen in de presentatie op de bewonersavonden.

4. Hoe deelt u bewezen goede oplossingen om kelders waterdicht te maken? Bent u bereid om een onafhankelijk expert, zoals Maarten Kuiper van Aveco de Bondt, te betrekken om inwoners van duidelijke en consistente adviezen te voorzien?

De keuze van een oplossing is aan de eigenaar van het betreffende pand en/of perceel. De gemeente raadt inwoners aan zich te laten informeren door deskundige bedrijven, aannemers en/of partijen zoals Vereniging Eigen Huis. De gemeente kan faciliteren in het delen van goede ervaringen.

Op dit moment richt de gemeente zich op het delen van informatie met betrekking tot (de werking van) het grondwatersysteem, de verantwoordelijkheden en het actief betrekken van partijen, zoals woningcorporaties.

5. Hoe heeft u uw websitepagina en uw communicatie sinds september 2024 verbeterd?

Vanaf augustus 2024 is er extra capaciteit ingehuurd voor de communicatie over grondwater. Er zijn twee informatiebijeenkomsten georganiseerd. De informatie op de website is aangescherpt. Er is een webpagina ingericht voor de deelnemers aan de informatiebijeenkomsten (www.hilversum.nl/bouwen-verbouwen/grondwater-hilversum-oost) en de nieuwe menustructuur voor de grondwater onderwerpen is in voorbereiding met als centrale ingang het online waterloket: www.hilversum.nl/waterloket. Ook wordt de samenwerking gezocht met regiogemeenten, corporaties en (vertegenwoordigers) van bewoners t.a.v. de communicatie en het delen van informatie.

6. Weten inwoners uw Loket te vinden en hoeveel mensen hebben daar al gebruik van gemaakt? Hoe worden de meldingen via het Loket opgevolgd? Kunt u inzicht geven in de aard van de vragen en de acties die hieruit zijn voortgekomen?

Het Loket is sinds september 2024 te bereiken: grondwater@hilversum.nl. Daar zijn tot nu aan toe 12 mails ontvangen, vooral met vragen over de bewonersavonden.

Bewoners benaderen de gemeente sinds de grondwateroverlast (najaar 2023) via verschillende routes met vragen over grondwater: via KCC, melding openbare ruimte, het Loket of rechtstreeks als er al contact is met een ambtenaar. Vragen worden persoonlijk opgepakt en behandeld. Daar waar relevant wordt het waterschap hierbij betrokken. In de communicatie zal de komende tijd aandacht blijven voor het Loket, zodat grondwater gerelateerde vragen daar meer centraal binnen gaan komen.

Aard van de vragen: veelal over water in kelder en kruipruimte. Beantwoording met uitleg over hoge grondwaterstand conform wat op webpagina staat. Afhankelijk van de vraag zijn er ook fysieke ingrepen in de openbare ruimte, zoals benoemd op de bewonersavonden (zie hieronder bij vraag 13).

7. Kunt u kwantificeren wat u bedoelt met de termen 'incidenteel' en 'structureel' in relatie tot de hoge grondwaterstanden in het getroffen gebied?

De grondwaterstand is structureel te hoog als deze een week of langer per jaar (gedurende twee jaar) hoger is dan 0,7 m onder de wegas, of als op basis van grondwateronderzoek wordt verwacht dat deze structureel te hoog is. Taak van de gemeente bij structurele hoge grondwaterstanden is om de noodzaak en doelmatigheid van structurele maatregelen voor grondwater in de openbare ruimte te onderzoeken voor behoud van de woonfunctie van het gebied. Dat onderzoek vindt nu plaats d.m.v. het grondwatermodel (zie vraag 8).

Bij incidentele grondwaterproblemen (bijvoorbeeld na extreme neerslag) heeft de gemeente geen taak. De gemeente bepaalt wanneer sprake is van structurele problemen (bron: Gemeentelijk Watermanagementplan 2021-2026, par. 3.2.3. Grondwateroverlast).

8. Kunt u aangeven wat het doel en de stand van zaken is van het onderzoek dat Waternet uitvoert en wanneer de uitkomst bekend is? Wat zijn de vervolgstappen indien Waternet geen concrete maatregelen neemt of onvoldoende voortgang boekt in het onderzoek? Overweegt u een onafhankelijke partij in te schakelen?

Het doel van het onderzoek dat het waterschap uitvoert in samenspraak met de gemeente is om te onderzoeken wat de invloed is van het bergen van hemelwater in de vijvers Anna's Hoeve op de grondwaterstand. Door het grondwatersysteem te modelleren en de metingen te analyseren kan deze vraag worden beantwoord. Met dat inzicht kunnen gemeente en waterschap concrete afspraken maken over de sturing van het watersysteem. Daar waar nodig wordt extern advies ingewonnen. De toezegging voor dit onderzoek door het waterschap is gedaan tijdens de bewonersavond van 19 september. Het duurt naar verwachting een half jaar. De gemeenteraad zal geïnformeerd worden over de uitkomsten van het grondwateronderzoek.

Deze afspraken worden onderdeel van het Watergebiedsplan Hilversum dat het waterschap momenteel opstelt en waar Hilversum aan meewerkt. Ook andere partijen zoals het Goois Natuurreservaat (GNR) en het drinkwaterleidingbedrijf Vitens worden betrokken. Inwoners krijgen ook de mogelijkheid hierop te reageren. De voortgang van dit Watergebiedsplan wordt gezamenlijk bewaakt.

9. Bent u van plan na de uitkomst van dit onderzoek, het gehanteerde model in te zetten voor vervolgonderzoek elders?

Het grondwatermodel zal ook worden gebruikt om de toekomstige inzet van waterberging Huydecopersweg te onderzoeken.

10. U heeft gesproken over 'het anticiperen op natte periodes versnellen'. Kunt u specifiekere toelichten welke maatregelen dit omvat?

Er is toegezegd om extra peilbuizen te plaatsen, dat is al uitgevoerd. Een aantal van de peilbuizen wordt zodanig ingericht dat deze automatisch kunnen worden uitgelezen en de gemeten grondwaterstanden sneller kunnen worden ontsloten. De benodigde apparatuur hiervoor is in bestelling.

11. Wij zijn blij met de gepresenteerde acties in de openbare ruimte, die belangrijke stappen lijken te zijn in het beheersen van de wateroverlast. Echter, hoe wordt het grondwaterprobleem structureel aangepakt in plaats van tijdelijk af te voeren?

In het grondwateronderzoek (zie vraag 8) wordt ook gekeken naar mogelijkheden voor een structurele oplossing in de openbare ruimte ten tijde van hoge grondwaterstanden. De verwachting is dat het een maatregel zal worden waarbij overtollig water kan worden afgevoerd Hilversum-Oost uit. Een dergelijke maatregel betreft potentieel een grootschalige kostbare investeringsopgave. Deze maatregel zal dan alleen ingezet worden zolang de hoge grondwaterstand optreedt. Het is niet nodig permanent grondwater af te voeren. Er zijn ook perioden van droogte waarin het juist wenselijk is water vast te

houden in het gebied. Het grondwatersysteem in Hilversum (en in Nederland) vraagt om afvoeren bij te veel en vasthouden bij tekort.

Aan perceel-/huiseigenaren is de keuze om als structurele maatregel te kiezen voor of waterdicht maken van kelder/kruipruimte als verblijfsruimte, of dat niet te doen en deze ruimten (tijdelijk) bij hoge grondwaterstanden niet te gebruiken. De tijdelijke situatie waarbij door de gemeente en het waterschap gedoogd wordt dat huiseigenaren grondwater op het riool pompen is geen duurzame oplossing voor de toekomst. Alleen van enkele particuliere percelen waar de grondwaterstand structureel enkele decimeters onder maaiveld staat, neemt de gemeente overtollig grondwater in ontvangst, als de gemeente hiervoor een (doelmatige) afvoermogelijkheid kan aanleggen.

12. Wij zijn blij met de extra grondwater monitoring. Welke data wordt verzameld, en hoe wordt deze gedeeld met bewoners?

De gemeente heeft een uitgebreid grondwatermeetnet, die nu in het zuid(oosten) van Hilversum extra is uitgebreid naar aanleiding van de ontwikkelingen.

Bewoners kunnen via de link 'Open Hilversum' op de grondwaterpagina zien waar grondwaterstandsmetingen worden gedaan. Door op een meetpunt te klikken kan een grafiek met grondwaterstanden gedownload worden. De locaties en metingen van de nieuwe peilpunten zullen hieraan toegevoegd worden. Voor de actuele ontwikkeling in de grondwaterstand kunnen via de webpagina peilbuizen 58 en 14 worden geraadpleegd. In 2025 zullen van de meerdere peilbuizen de actuele grondwaterstanden worden ontsloten (zie ook vraag 13).

13. Wat zijn de tijdslijnen voor de voorgestelde acties in de openbare ruimte?

De maatregelen in de openbare ruimte die zijn toegelicht op de bewonersavond van 19 november zijn:

- aansluitpunt regenwaterriool voor in ontvangst nemen van overtollig grond- en regenwater Merem/'t Park: grotendeels aangelegd, gereed naar verwachting begin 2025.
- drainage meeleggen in de weg bij het vervangen van het riool en de weg, met afvoer naar regenwaterriool: West-Indiëkwartier en deel van Soestdijkerstraatweg, mee met planning vervanging riool in 2026/2027.
- grondwater op straat aanpakken door afvoer naar het zuiden en herstellen bestaande watergangen. Dat betreft de tunnel onder de A27 bij Lage Vuurscheweg en afrit Hilversum. Samenwerking met Rijkswaterstaat en GNR. Medio 2025 realisatie verwacht, afhankelijk van weersomstandigheden en afstemming met betrokken partijen.
- herinrichting Sportpark, ruimte voor water: nu in voorbereiding, er is nog geen realisatie planning.
- ruimte voor water Plan Huydecopersweg: grotendeels gereed, afronding begin 2025.
- extra monitoring grondwaterstanden: loopt, telemetrie is in bestelling, peilbuizen geplaatst. Planning ontsluiting data extra peilbuizen 1e helft 2025.

Hopende hiermee uw vragen beantwoord te hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top